

**Slots- og Kulturstyrelsen**

Fejøgade 1  
4800 Nykøbing Falster  
Telefon 33 95 42 00

post@slks.dk  
www.slks.dk

[Offentliggjort den 26. oktober 2020]

26. oktober 2020  
Jour. nr.: 18/09322

## **Fredning af Danzigmannvej 6, Læsø**

### **Afgørelse**

Slots- og Kulturstyrelsen har besluttet at frede den firlængede, delvis tangtækte gård (1600-tallet, udvidet flere gange; nordvestlængen ca. 1928) med stuehusets udløberfløj i nordøst, staldlængens udskud på gårdsiden mod sydvest, den pigstensbelagte gårdsplads med brønd, pigstensbelæggningerne langs bygningernes ydersider, møddingsplads og ajlebeholder samt det fritliggende tangtækte udhus nord herfor med pigstensbelæggningen langs nord- og vestsiden på Danzigmannvej 6, 9940 Læsø, matr.nr. 13a og 93a, Østerby By, Hals, Læsø Kommune.

Beslutningen er truffet efter § 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

### **Baggrund**

Slots- og Kulturstyrelsen underrettede i brev af 25. maj 2020 om, at Det Særlige Bygningssyn havde indstillet ejendommen til fredning. Samtidig igangsatte styrelsen en høring herom.

Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget nedenstående bemærkning hertil:

I skriver i mail af 27. maj 2020, at ”det er med stor glæde vi har modtaget og læst det femsendte ”FREDNINGSFORSLAG” samt følgeskrivelse Jour.nr. 18/09322. Vi kan tilfulde tilslutte os en fredning af ejendommen som beskrevet i forslaget.”

Slots- og Kulturstyrelsen tager jeres bemærkninger til efterretning.

### **Begrundelse**

Slots- og Kulturstyrelsen finder, at den firlængede, delvis tangtækte gård (1600-tallet, udvidet flere gange; nordvestlængen ca. 1928) med stuehusets udløberfløj i nordøst, staldlængens udskud på gårdsiden mod sydvest, den pigstensbelagte gårdsplads med

brønd, pigstensbelægningerne langs bygningernes ydersider, møddingsplads og ajlebeholder samt det fritliggende tangtækte udhus nord herfor med pigstensbelægningen langs nord- og vestsiden på Danzigmannvej 6, Læsø Kommune, har de arkitektoniske og navnlig kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning.

#### *Formål*

Formålet med fredningen er at sikre en velbevaret repræsentant for Læsøs enestående byggeskik, som først og fremmest er kendetegnet af de tængede tage.

#### *Miljømæssig værdi*

Den miljømæssige værdi knytter sig til ejendommens beliggenhed i Gammel Østerby, hvor den indgår i et værdifuldt kulturmiljø med andre helt eller delvist tangtækte gårde og huse. Gården er trukket tilbage fra vejen, og den tidligere fri og åbne beliggenhed på overgangen mellem sandflugtsområdet i nord og de opdyrkede jordlodder i syd fornemmes fortsat.

Udhuset har samme orientering som den firlængede gård, hvilket understreger den indbyrdes forbindelse. Bygningen virker desuden rumdannende og afgrænser haven mod nord.

#### *Kulturhistorisk værdi*

Gården har opretholdt en række træk, som er typiske for Læsøs særegne byggeskik, først og fremmest de fornyede tangtage og de bevarede dele af simpelt bindingsværk på sylvsten. Bygningerne vidner om tidligere tiders materialeknaphed og om, hvordan byggeskik og adgangen til ressourcer har spillet sammen.

De fire længer omkring gårdspladsen udgør en velbevaret og helstøbt sammenhæng. Gården er et af de få anlæg på Læsø, der er bevaret som en helhed med stuehus og udlænger. Bygningsmassen, inklusiv det bevarede staldinventar, møddingsplads og ajlebeholder, afspejler desuden landbrugets udvikling på Læsø fra 1700-tallet til omkring 1960.

Endvidere knytter der sig en særlig kulturhistorisk værdi til det tangtækte udhus, der formentlig er ejendommens ældste bygning.

#### *Arkitektonisk værdi*

Den arkitektoniske værdi knytter sig til det samlede anlægs indbyrdes proportionering med smalle, langstrakte bygningskroppe bestemt af de mægtige tangtage. Hertil kommer tangtagenes volumen, den synlige fagopdeling, navnlig i stuehuset og portlængen, samt udhusets enestående bræddekonstruktion. Endelig har det lukkede pigstensbelagte gårdrum arkitektonisk værdi.

#### *Bærende fredningsværdier*

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til tangtagene, bygningernes klare og sluttede hovedform, det aflæselige hierarki mellem stuehuset, portlængen og de mere

tillukkede udlænger, det bevarede bindingsværk med tilhørende regelmæssig vinduesætning, stuehusets to skorstene, portgennemgangen med det bevarede oprindelige undertag af fyrregrene samt de ældre henholdsvis traditionelt udførte vinduer, revledøre og -porte. I udhuset er bræddekonstruktionen i vestgavlen og på nordsiden tillige en bærende fredningsværdi. Endelig er gårdspladsens pigstensbelægning med render og andre strukturer en bærende fredningsværdi.

I det indre er de bærende fredningsværdier knyttet til stuehusets bevarede dele af ældre rumstruktur, ildstedet med bageovn, de synlige bjælkelofter, bræddegulvene og de ældre døre samt i udlængerne til de bevarede dele af staldindretningen, navnlig spiltovene med bræddegulve og det træbelagte tærsekgulv.

#### *Anbefalinger*

Det anbefales, at de nyere vinduer i nordvestlængen på et tidspunkt udskiftes med en traditionelt udført type.

### **Klagevejledning**

I kan klage til kulturministeren over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse. Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor beslutningen er offentliggjort på styrelsens hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/bygningsfredning/fredning-saadan-foregaar-det/nye-fredninger-ophaevelser-mv/>. Offentliggørelserne på hjemmesiden er sorteret alfabetisk efter, hvilken kommune ejendommen ligger i.

Klagen skal indgives skriftligt til Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen sender klagen videre til Kulturministeriet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Klagen kan sendes på e-mail til: [bygogplan@slks.dk](mailto:bygogplan@slks.dk) eller med post til Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fejøgade 1, 2. sal., 4800 Nykøbing F.

Klage indsendt inden fristens udløb har opsættende virkning for beslutningen. Det betyder, at bygningerne mv. er fredet under behandlingen af en eventuel klagesag, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

### **Konsekvenser**

En fredning betyder bl.a., at I skal søge Slots- og Kulturstyrelsen om en tilladelse, hvis I vil foretage bygningsarbejder eller lignende, der rækker ud over almindelig vedligeholdelse.

Dette følger af § 10 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Undtaget herfra er visse typer af bygningsarbejder, som kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning, jf. § 10, stk. 5, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer. Reglerne herfor fremgår af bekendtgørelse nr. 159 af 5. februar 2013 om iværksættelse af bygningsarbejder på fredede bygninger på grundlag af skriftlig underretning.

**Offentlig bekendtgørelse og tinglysning**

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af beslutningen på styrelsens hjemmeside [www.slks.dk](http://www.slks.dk) og tinglyse fredningen. I vil modtage en kopi af tinglysningen, når den foreligger.

Bygningsfredningen skal respekteres af ejendommens ejer, brugere og andre indehavere af rettigheder over ejendommen uanset, hvornår rettigheden er opnået.

Dette følger af § 7, stk. 3 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.